

VRIJEME ZA IZVOĐENJE RADOVA NA NJEZI

Najbolje vrijeme za njegu mladika lišćara je proljeće ili jesen, zbog prevelike osjetljivosti u toku vegetacije. Za njegu guštika lišćara najpreporučljiviji je vegetacioni period, zbog boljeg pregleda nad prostorom u krošnjama. Mladik i guštik četinara lakše je njegovati van vegetacionog perioda. U mladim kulturama prvo uklanjanje korovne vegetacije mora se obaviti najkasnije do sredine vegetacionog perioda. Kod sprovođenja radova na njezi mladih šuma i šumskih kultura potrebno je izbjegavati razdoblje gnijezdenja ptica.

STANJE NJEGA MLADIH ŠUMA U CRNOJ GORI, STRUČNA I MATERIJALNA PODRŠKA

Njega mladih razvojnih faza šuma u privatnom vlasništvu se do sada u Crnoj Gori nije izvodila! Vrlo je mali i obim tih radova u državnim šumama. Zbog toga je njegu mladih šuma svakako potrebno uvesti i intenzivirati!

Stručno-tehničku podršku vlasnicima šuma na njezi mladih šuma obezbjeđuje Uprava za šume Crne Gore (UŠ CG). Obzirom da je njega mladih šuma i u javnom interesu, očekuje se shodno novom Zakonu o šumama i budžetsko sufinansiranje tih radova, koje će - u zavisnosti od raspoloživih sredstava - obezbjeđivati UŠ CG, u skladu sa godišnjim programom. Bliži načini i tehnike njega mlade šume sastavni su dio stručno tehničkih standarda. Prije početka planiranja i sprovođenja radova na njezi, za stručnu pomoć obratite se lokalnom šumarskom stručnjaku UŠ CG! Za opšte informacije možete se obratiti i na sljedeću adresu:

Uprava za šume Crne Gore

Odsjek za uzgoj i zaštitu šuma

Lokalne jedinice (15)

Ulica Miloša Tošića bb., Pljevlja

Tel: (052) 323 578

E-mail: cgsume@t-com.me; Vebsajt: www.upravazasume.me

Pripremili: **Franc Ferlin**, SNV konsultant, **Gjulnera Selmanović**, UŠ CG i **Mensura Nuhodžić**, SNV savjetnik
Fotografije: **Franc Ferlin**
Izdavač: **SNV – Holandska razvojna organizacija Crna Gora, 2.000 izvoda, 2011. godine**

CILJEVI U NJEZI MLADE ŠUME

Dugoročni cilj njega mladih šuma je stvaranje kvalitetnih, mješovitih, zdravih, vitalnih i stabilnih šumskih sastojina, koje mogu pored proizvodnje najvrijednijih drvnih sortimanata, optimalno da zadovoljavaju i ostale funkcije odnosno zahtjeve, kao što su: veća proizvodnja sitnog drveta i šumske biomase, veća biološka raznovrstnost, veća proizvodnja kiseonika i vezivanje ugljenika iz vazduha, značajnije ublažavanje klimatskih promjena i efikasnije obavljanje ostalih usluga za društvo.

NJEGA MLADIH ŠUMA JE, UZ OSTALE UZGOJNE MJERE, JEDNA OD GLAVNIH ŠUMARSKIH MJERA - U RUKAMA VLASNIKA ŠUMA I DRŽAVE - ZA POBOLJŠANJE GLOBALNOG BILANSA UGLJENIKA I S TIM UBLAŽAVANJE KLIMATSKIH PROMJENA!

POMENUTE CILJEVE, FUNKCIJE ŠUMA I POTREBE VLASNIKA ŠUMA, DRŽAVE I DRUŠTVA, NAJBOLJE ISPUNJAVAJU MJEŠOVITE, ODNOSNO BIOLOŠKO RAZNOVRSTNE ŠUME. TAKVE ŠUME SU EKOLOŠKI

Zbog svega toga njega mladih šuma u privatnoj svojini nije samo u vlasničkom, nego i u opštem odnosno nacionalnom interesu.

Vlada Crne Gore
Uprava za šume

Holandska razvojna organizacija
Crna Gora

NJEGA MLADIH ŠUMA (Savjeti za vlasnike šuma)

POJAM NJEGE ŠUME

Njega šume je šumsko uzgojno uticanje na pojedina stabla u sastojini, u skladu sa prirodnim procesima, sa ciljem povećanja stabilnosti i kvaliteta stabala i šume, podsticanjem razvojno vrijednih i usporavanjem razvojno nepoželjnih osobina stabala.

Njega šuma obuhvaća sve šumsko-uzgojne mjere, koje su potrebne od nastanka do početka obnavljanja sastojine. Djele se na (a) njegu mladih razvojnih faza (mladika i guštika, uključujući mlade kulture) i (b) njegu srednjedobnih sastojina (letvenjaka i dalje) proredama. Mlade razvojne faze šume prikazane su na slikama, na primjeru bukve, jele i smrče.

BIOLOŠKE OSNOVE NJEGE ŠUMA

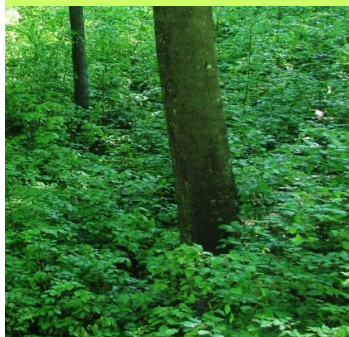
Njega šuma koristi se mehanizmima prirodne i uzgajivačke, tj. vještačke selekcije između stabala kao jedinki biološke populacije, koju predstavlja šumska sastojina.

Do prirodne selekcije dolazi zbog vanjskih i unutrašnjih uticaja u sastojini. Najjači vanjski uticaj na prirodni razvoj mlade sastojine pripada uticaju krošanja odnosno zaszene odraslih stabala, a najjači unutrašnji konkurenciji između mladih stabala za svjetlost i prostor u krošnjama. Posljedica prirodne selekcije je smanjivanje broja stabala sa starošću sastojine (kao prirodna zakonitost).

Uzgajivačka selekcija se - uz prirodnu - koristi kod njege mladih šuma od momenta sklapanja krošanja dalje. U okviru mladika i guštika koristi se načelo masovne selekcije, odnosno podsticanja i uzgoja velikog broja biološki i ekonomski perspektivnih jedinki - stabala. U okviru letvenjaka već se koristi načelo pozitivne selekcije, odnosno podsticanja i uzgoja relativno manjeg broja izabranih stabala (npr. od 500 - 1000 po hektaru), tzv. kandidata za stabla budućnosti. Uzgojni efekti dobijaju se uklanjanjem konkurentnih stabala: u slučaju masovne selekcije na račun velikog broja stabala sa još neizraženim, a u slučaju pozitivne selekcije na račun manjeg broja stabala sa već izraženim pozitivnim osobinama.

Predmet ove brošure je tehnika njege mladika i guštika.

MLADE RAZVOJNE FAZE ŠUME

Podmladak bukve

Mladik bukve

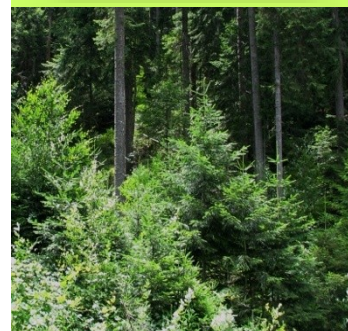
Guštik bukve

Letvenjak bukve

Podmladak jele

Mladik jele

Guštik smrče

Letvenjak smrče

VRSTE I TEHNIKE NJEGE MLADE ŠUME

Njega mladika i kultura tog uzrasta

U prirodnom mladiku, ako je već oslobođen uticaja zaszene krošanja, obično trebaju sljedeće mjere: (a) čišćenje od korova zeljastih vrsta; (b) čišćenje od nepoželjnih vrsta drveća i grmlja, vodeći pri tome računa o biološkoj raznovrstnosti odnosno ostavljanju rijetkih vrsta; (c) uklanjanje stabala starijih generacija i stabala sa nepoželjnim osobinama u pogledu stabilnosti i kvaliteta; (d) regulisanje smjese u korist manjinskih, naročito plemenitih vrsta drveća i (e) redukovanje gustine mladika.

U mladim kulturama tog uzrasta, obično trebaju naročito mjere pod (a), (b) i (d). Pored toga, značajna mjera je uklanjanje izbojaka iz korjena i panjeva (osim na goletima).

Primjereni alati za vršenje radova na njezi mladika su: male (baštenske) makaze i mačete, a za kulture srpovi, mačete i (motorne) kose.

Njega guštika i kultura tog uzrasta

U prirodnom guštiku, ako je već oslobođen uticaja zaszene krošanja, obično trebaju slične mjere kao kod njege mladika, s tim da se - uz regulisanje smjese i uklanjanje starijih stabala i stabala sa nepoželjnim osobinama - daleko najviše naglašava redukovanje gustine stabala odnosno proređivanje, korišćenjem principa masovne selekcije. Izuzetak su kulture tog uzrasta, nastale rijetkom sadnjom, u kojima još ne dolazi do formiranja sklopa krošanja, pa i redukovanje gustine još nije potrebno.

Zbog racionalnosti se kod svih mjera njege u guštiku uvijek uklanjaju samo stabla gornjeg sprata sastojine, naročito jer se stabla ostalih spratova, zbog međusobne konkurencije, uklanjaju sama, prirodnim putem. Na taj način se troškovi njege značajno smanjuju.

Primjereni alati za vršenje radova na njezi guštika su: velike (baštenske) makaze, mačete, sekire i male motorne testere.